

KUGLAŠKI SAVEZ SRBIJE

UPUTSTVO

**ZA RAD I POSTUPAK
KUGLAŠKIH SUDIJA**

BEOGRAD 2021. GOD.

Na osnovu sudijskog pravilnika Kuglaškog saveza Srbije, a u cilju jednobraznog rada i postupka kuglaških sudija prilikom vođenja i suđenja zvaničnih kuglaških takmičenja na teritoriji KSS, Sudijska komisija Kuglaškog saveza Srbije, izdaje:

UPUTSTVO

Za rad I postupak kuglaških sudija

Uputstvom se utvrđuje i određuje način rada i postupak svih kuglaških sudija koji vode ili sude zvanična kuglaška takmičenja koje organizuje KSS i njegove niže kuglaške organizacije.

Za vođenje i suđenje zvaničnih kuglaških takmičenja na teritoriji KS Srbije, delegiraju se kuglaške sudije odgovarajućeg ranga i sa važećom licencom.

Za zvanična kuglaška takmičenja na kompjuterizovanim kuglanama delegiraju se: na četvorostaznim kuglanama delegira se glavni sudija i sudija zapisničar, na šestostaznim kuglanama glavni sudija, pomoćni sudija i sudija zapisničar, a na ostalim kuglanama: glavni sudija i sudije na stazama.

Delegiranje glavnih sudija u super ligama i na svim državnim takmičenjima vrši sudijska komisija KSS. Glavne sudije u nižim ligama delegiraju sudijske komisije Srbije centar i Vojvodine, a sudije na stazama i sudije zapisničare na svim takmičenjima, delegiranje vrše matične sudijske organizacije.

Prilikom delegiranja glavnih sudija i sudija na stazama koje vrše matične sudijske organizacije, mora se voditi računa o rangu i značaju kuglaških takmičenja.

Regularnost i urednost odvijanja svakog kuglaškog takmičenja naročito zavisi od pravilnog rada i postupka sudijske ekipe koja vodi takmičenje, pri čemu glavni sudija ima posebno važnu ulogu. Zbog toga svaki kuglaški sudija mora svoju dužnost da obavlja: odgovorno, savesno, nepristrasno i uredno.

Sve kuglaške sudije, koji se delegiraju da vode ili sude zvanična kuglaška takmičenja, obavezne su da dobro prouče, poznaju i u praksi sprovode:

- Sportski pravilnik za kuglanje na devet čunjeva
- Tehnički pravilnik
- Sudijski pravilnik
- Registracioni pravilnik
- Disciplinski pravilnik
- Propozicije dotičnog takmičenja i
- Uputstvo za rad i postupak sudija.

OBAVEZE I ZADACI SUDIJA

Delegirani sudija obavezan je da dođe na takmičenje za koje je delegiran, a u slučaju opravdane sprečenosti otkazuje svoje suđenje SK KSS koja će delegirati novog sudiju. Otkaz mora biti 48 časova pre početka takmičenja, a u vanrednim slučajevima do 24 časa.

Delegirani sudija je obavezan i dužan da blagovremeno, potpuno i uredno obavlja svoju dužnost na takmičenju za koje je delegiran, a naročito da ažurno vodi, sređuje i dostavlja dokumentaciju sa takmičenja.

Delegirani sudija mora da se maksimalno angažuje na praćenju toka takmičenja i da blagovremeno preduzima odgovarajuće mere iz svoje nadležnosti i datim pravima.

DUŽNOSTI SUDIJA

1. Glavni sudija: dolazi na takmičenje najkasnije 30 minuta pre početka i obavlja sledeće dužnosti:

a) pre početka takmičenja:

- vrši pregled kuglane: čistoću kuglane, temperatura na kuglani i u gledalištu, ispravnost i broj kugli u kuglovodu, ispravnost čunjeva, ispravnost rada automata, ispravnost totalizatora, ispravnost foto ćelija za prestup.

- postojanje državne zastave, termometra

Kontroliše čistoću

- prima dokumentaciju za utakmicu od predstavnika ekipa, a od domaće ekipe i dokumentaciju za vođenje utakmice

- Formira **takmičarsku komisiju na kuglani**

- kontroliše dokumentaciju za dotično takmičenje,

- obavlja razgovor sa sudijama o načinu rada i proverava prisutnost tehničkog lica na kuglani.

b) u toku takmičenja:

- na 5 minuta pre početka takmičenja pištaljkom poziva ekipe i postupa po Propozicijama za dato takmičenje.

- pažljivo prati igru, ponašanje igrača, rad sudija i po potrebi preduzima mere

- vodi brigu o održavanju reda i ponašanju svih prisutnih učesnika takmičenja

- rešava sve sporne slučajeve u saradnji sa takmičarskom komisijom na kuglani

c) po završetku takmičenja:

- kontroliše i potpisuje dokumentaciju zajedno sa vođama ekipa, koju je kod kompjuterizovanih kuglana pripremio sudija zapisničar, a kod ostalih kuglana sam vrši popunjavanje ekipnih zapisnika i sudijskih izveštaja,

- vrši isplatu sudija.

- u roku jednog sata javlja rezultate sa takmičenja licu koje je navedeno u propozicijama, a svu dokumentaciju sa takmičenja u roku od 48 časova dostavlja TK KSS.

2. Sudija zapisničar:

- dolazi na takmičenje 15 minuta pre nastupa igrača i obavlja sledeće poslove:

- popunjava tablu ili grafikon,

- Dokumentaciju dobijenu od domaće ekipe nastavlja popunjavati,

- kontroliše tačnost pojedinačnih zapisnika i rezultat igrača upisuje u grafikon, na tablu i u ekipni zapisnik.

- prikuplja uplate - prijavninu na takmičenju gde je to određeno propozicijama,

- kad proveri tačnost upisanih i sabranih rezultata u zapisnicima takmičenja, iste predaje glavnom sudiji na potpis,

- uručuje kopije zapisnika učesnicima takmičenja i

Sudija zapisničar je i zamenik glavnog sudije u slučajevima kad je on odsutan.

d) **Sudija na stazi:**

- dolazi na takmičenje 15 minuta pre početka nastupa takmičara, radi dogovora sa glavnim sudijom o načinu rada, a u toku takmičenja vrši sledeće poslove:

- prati igru i ponašanje takmičara u toku njihovog nastupa,

- prati ispravnost rada automata i totalizatora i blagovreno reaguje u slučaju neispravnosti i o tome obaveštava glavnog sudiju i sekundante,

- prati učinak kugle svakog hica, upisuje učinak kugle u pojedinačni zapisnik i sabira rezultate u istom.

- u slučaju prekršaja igrača u toku nastupa na propisan način označava kazne u zapisniku koje izriče glavni sudija,

- saraduje sa glavnim sudijom u toku takmičenja, a po potrebi traži njegovu intervenciju.

POSTUPAK KOD POSEBNIH DOGAĐAJA NA TAKMIČENJIMA

Ako neka ekipa nije došla na utakmicu u određeno vreme, prema propozicijama dotičnog takmičenja čeka propisano vreme i ukoliko ekipa ne stigne ili se ne javi, glavni sudija prisutnu ekipu proglašava pobednikom, službenim rezultatom na osnovu propozicija dotičnog takmičenja, ispunjava ekipni zapisnik u koji uvodi igrače prisutne ekipe, spisak igrača prisutne ekipe i svoj izveštaj dostavlja u roku od 48 časova TK nadležnosti koja vodi takmičenje.

Ako glavni sudija nije došao na utakmici u zakazano vreme, ulogu glavnog sudije preuzima član sudijske ekipe sa najvišim rangom. Ako su oba sa istim rangom onda ulogu glavnog sudije preuzima sudija sa dužim kuglaškim stažom u tom rangu. Ako je i to isto onda ulogu glavnog sudije određuju dogovorom. Posle toga a i u slučaju da nije došao sudija na stazi, glavni sudija poziva iz publike sudiju sa najvišim rangom da preuzme ulogu sudije na stazi. Ukoliko nema ispitanih sudija u publici onda glavni sudija poziva takmičarsku komisiju na kuglani da se dogovore ko iz prisutnih gledalaca može da bude sudija na stazi. Ako nema pogodne ličnosti onda utakmicu sude dvojica sudija.

Suđenje utakmice klub domaćin plaća fiksno za svu trojicu sudija. Ukoliko su utakmicu sudila dvojica sudija, sudijsku taksu od trećeg sudije dobija glavni sudija koji je taj posao obavio.

Kada par ili pojedinac ne dođu na takmičenje u određeno vreme, glavni sudija će upražnjena mesta popuniti rezervom, a ako nema rezerve onda treba nastojati da se upražnjena mesta popunjavaju igračima narednog bloka.

Ako zakasneli igrač ili par dođu o njihovom nastupu odlučuje glavni sudija, ceneći razloge njihovog zakašnjenja i mogućnost nastupa.

Kada se desi kvar na nekoj stazi koji je moguće popraviti, zamrse se kanapi ili zastanu kugle, glavni sudija daje znak za prekid igre svih igrača (komandom "staze stop") pritom vodeći računa da neki od igrača nije u zaletu i zaustavlja vreme na svim stazama. Kad tehničko lice otkloni smetnje i vrati se iz prostora gde su automati, glavni sudija daje znak za nastavak takmičenja (komandom "staze slobodne") a ako tehničko lice ili glavni sudija pokušavaju da razmrse čunjeve sa komandnog pulta onda su obavezni da zaustave vreme na stazi na kojoj nastupa direktan protivnik.

U slučaju kvara na jednoj stazi koji se ne može popraviti, utakmica se nastavlja na ostalim ispravnim parnim stazama, tako da svaki igrač ima svog protivnika. Utakmica se može nastaviti ako su ispravne najmanje dve staze. Ako je propozicijama predviđeno i ekipe se dogovore, utakmica se može završiti postignutim rezultatom do nastanka kvara.

Ako dođe do kvara ili nekog događaja na kuglani, usled čega se utakmica ne može nastaviti, glavni sudija prekida utakmicu, sačinjava zapisnik u kojem opisuje poziciju svih igrača u momentu prekida, dogovara sa takmičarskom komisijom na kuglani nastavak prekinute utakmice i sve to zajedno potpisuju.

Kopiju kompletne dokumentacije sa prekinute utakmice (zapisnik o prekidu, popunjen ekipni zapisnik, pojedinačne zapisnike igrača, spiskove ekipa i svoj izveštaj), glavni sudija dostavlja TK koja vodi takmičenje u roku od 48 časova od prekida utakmice, a originale čuva kod sebe za nastavak utakmice.

Kugla za vreme trajanja utakmice može da stoji:

- a) igraču u rukama,
- b) sekundantu u rukama i
- c) u kuglovodu.

Ukoliko igrač sa ili bez sekundanta ostavi kuglu na stolicu, ili sa istom izađe iz takmičarskog prostora, napravio je prekršaj i izveo hitac, a ukoliko je stavio kuglu na pod napravio je prekršaj. Ukoliko je kugla ispala igraču iz ruke i napustila takmičarski prostor na bilo koju stranu, smatra se da je hitac izveden bez prekršaja, a sudija mu na totalizatoru dodaje jedan hitac.

Za prekršaje koje naprave sekundant ili trener (navijanje, ulazak u takmičarski prostor bez odobrenja sudije, prigovaranje odlukama sudije, ustajanje za vreme sekundiranja) biće kažnjeni žutim kartonom, u ponovljenom slučaju crvenim koji istovremeno znači zabranu sekundiranja na toj utakmici.

Igraču za vreme trajanja seta je zabranjeno da napušta takmičarski prostor. Prelaz preko bele linije na bilo koju stranu je prekršaj prestup. Za brisanje patika u toku trajanja igre igrač je obavezan obezbediti u svom igračkom prostoru posebnu krpu. U takmičarskom prostoru može stajati krpa za brisanje patika i ništa drugo.

Kada neka ekipa najavi žalbu na utakmici, glavni sudija je obavezan da najavu žalbe evidentira na ekipnom zapisniku i sudijskom izveštaju. Ekipa koja je najavila žalbu dužna je da u roku od 48 časova pošalje takmičarskoj komisiji kompletnu dokumentaciju u vezi sa najavljenom žalbom i plus dokaz o uplati

takse za žalbu. Glavni sudija je obavezan u vezi sa najavom žalbe da u roku od 24 časa od završetka utakmice pošalje svoj dopunski izveštaj.

Ako se za vreme takmičenja dogodi neki slučaj koji nije predviđen propisima, propozicijama ili ovim uputstvom, glavni sudija će u duhu i u skladu sa važećim pravilima i uz konsultaciju takmičarske komisije na kuglani doneti konačnu odluku na licu mesta, koja je konačna.

Dokumentacija sa zvaničnih kuglaških takmičenja mora da se tačno, uredno i potpuno vodi i blagovremeno dostavlja. Za tačno i uredno vođenje pojedinačnog zapisnika odgovoran je sudija na stazi, a za vođenje ekipnog zapisnika na kompjuterizovanim kuglanama i kontrolu traka sa staze odgovoran je sudija zapisničar, sređivanje i blagovremeno dostavljanje celokupne dokumentacije sa takmičenja odgovoran je glavni sudija.

Način dostavljanja dokumentacije sa takmičenja, odrediće se propozicijama takmičenja a sudije su obavezne da to dosledno sprovode.

Glavni sudija, sudija zapisničar i sudija na stazi za vreme obavljanja svojih dužnosti moraju nositi sudijsko opremu propisanu Sudijskim pravilnikom.

Za obavljanje svojih dužnosti sudijama se isplaćuje odgovarajuća taksa koju određuje KSS.

Sudijska organizacija KSS poziva sve sudije da se maksimalno založe na ispunjavanju svojih dužnosti i obaveza, kao i da svojim objektivnim, stručnim i nepristrasnim suđenjem doprinesu urednom i regularnom odvijanju kuglaških takmičenja.

Sudijska organizacija KSS i njeni organi, dužni su da ostvare uvid u rad sudija, da blagovremeno preduzimaju odgovarajuće mere prema sudijama koji se ponašaju suprotno važećim pravilima.

SUDIJSKA KOMISIJA KSS